

ZAPISNIK
sa Šeste sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore,
održane 6. marta 2013. godine

Sjednica je počela u 13 sati i 20 minuta.

Sjednicom je predsjedavao dr Halil Duković, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali sledeći članovi/ce Odbora: Husnija Šabović, doc. dr Srđa Popović, prim. dr Izet Bralić, Kemal Zoronjić, Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković, Snežana Jonica i mr Dritan Abazović.

Sjednici nijesu prisustvovali poslanici: dr Novica Stanić i dr Radovan Asanović.

Sjednici su, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Slavica Rabrenović, pomoćnica ministra pravde za Sektor za izvršenej krivičnih sankcija, Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava, Radenko Lacmanović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Nemanja Tepavčević, predstavnik Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, Milena Čeranić, predstavnica Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Rastislav Vrbenski, rezidentni predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori, Miodrag Dragišić iz UNDP-a, Benjamin Perks, šef predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Slobodan Raščanin iz Kancelarije UNHCR-a, Milisav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, Rajka Cica Perović, direktorica Centra za prava djeteta, Milan Radović, koordinator programa Ljudska prava u NVO „Građanska alijansa“ i Tamara Milaš iz NVO „Centar za građansko obrazovanje“.

Rad sjednice pratili su predstavnici medija.

*****

Za sjednicu je utvrđen sledeći

DNEVNI RED:

1. RAZMATRANJE PLANA AKTIVNOSTI (PREDLOG) ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2013. GODINU sačinjenog na osnovu:

1. Izveštaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu;
2. Programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, usvojenog 31. januara 2013. godine, kao i
3. Jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu (zbog raspisivanja prijevremenih parlamentarnih izbora sredinom 2012. godine),

sa posebnim akcentom na aktivnosti i nadležne institucije koje treba da obezbijede veću efikasnost u oblasti:

- zaštite od diskriminacije,
- prevencije torture,
- prava djeteta i
- zaštite ličnih podataka,

zbog čega će u Planu za 2013. godinu akcenat biti usmjeren na aktivnosti koje se odnose na:

- implementaciju donešenih zakona, jačanjem kontrolne uloge Odbora (čl.68,73,75 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore);

- prava djeteta, sa posebnim naglaskom na prava djece sa teškoćama u razvoju;
- srazmjernu zastupljenost pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u organima državne uprave, lokalne samouprave i javnim službama;
- ostvarivanje prava raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, u skladu sa preporukama Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netolerancije Savjeta Evrope (ECRI);
- zaštitu od diskriminacije, praćenjem sprovođenja Zakona o zabrani diskriminacije i učešćem u poboljšanju njegovog teksta donošenjem izmjena i dopuna Zakona;
- prevenciju torture i drugih oblika nečovječnog, surovog ili ponižavajućeg postupanja, u skladu sa preporukama Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT);
- zaštitu ličnih podataka;
- intenziviranje međunarodne saradnje sa subjektima koji se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda, savjetodavnim tijelima Savjeta Evrope i Evropske unije, daljim jačanjem konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji, organizovanjem posjete odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata i organizovanjem međunarodne konferencije u cilju ostvarivanja uloge Parlamenta u procesu uključivanja u evropske i evroatlanske integracije, u skladu sa čl. 208, 209 i 210 Poslovnika Skupštine Crne Gore, I

2. TEKUĆA PITANJA

*****

PRVA TAČKA- RAZMATRANJE PLANA AKTIVNOSTI (PREDLOG) ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2013. GODINU sačinjenog na osnovu:

1. Izvještaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2012. godinu;
2. Programa rada Vlade Crne Gore za 2013. godinu, usvojenog 31. januara 2013. godine, kao i
3. Jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu (zbog raspisivanja prijevremenih parlamentarnih izbora sredinom 2012. godine)

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je pozdravio učesnike sjednice i zahvalio im što su se odazvali pozivu, kako bi dali konkretne predloge i sugestije na Predlog plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu. Istakao je da je prethodno Predlog plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, u elektronskoj formi, dostavljen na 62 adrese, radi davanja predloga, primjedbi i sugestija, kako bi zajedničkim djelovanjem doprinijeli afirmaciji i poštovanju ljudskih prava u Crnoj Gori.

Obavijestio je da su dostavljeni predlozi, primjedbe i sugestije od: mr Siniše Bjekovića, rukovodioca Centra za ljudska prava Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore, Miljana Perovića, direktora ZIKS-a, nevladinih organizacija „Naša inicijativa“, „Akcija za ljudska prava“, „Građanska alijansa“ i „Centar za prava djeteta“, dok su pisma kojima su pohvaljen Predlog plana aktivnosti, bez konkretnih sugestija i predloga, uputili: Vesna Vučurović, pomoćnica ministra prosvjete i Ana Vukadinović, ambasadorica Crne Gore u Savjetu Evrope.

Predsjednik je ocijenio da je jedan broj dostavljenih predloga prihvatljiv, dok neki nijesu, u Poslovnikom Skupštine Crne Gore utvrđenoj, nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode. Takođe, saopštio je da je Odbor planirao značajan broj aktivnosti i da

ne bi trebalo prihvatati puno novih, jer će se tokom godine realizovati i određene aktivnosti koje nijesu Planom utvrđene, što će zavisiti od tekućih aktivnosti drugih državnih organa.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je predložio metodologiju rada po kojoj će o Predlogu plana prvo govoriti predstavnici međunarodnih, zatim nevladinih organizacija, nakon toga predstavnici državnih organa, Ombudsman i na kraju članovi Odbora za ljudska prava i slobode. Sa predloženom metodologijom složili su se ostali članovi Odbora.

U raspravi su učestvovali: Benjamin Perks, šef Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Rastislav Vrbenski, rezidentni predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori, Milena Čeranić, predstavnica Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Rajka Cica Perović, direktorica Centra za prava djeteta, Milan Radović, koordinator Programa Ljudska prava u NVO „Građanska alijansa“, Milisav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju, Tamara Milaš, predstavnica Centra za građansko obrazovanje, Šučko Baković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Radenko Lacmanović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava, Slavica Rabrenović, pomoćnica ministra pravde za Sektor izvršenja krivičnih sankcija i članovi Odbora: dr Halil Duković, predsjednik Odbora, Snežana Jonica, dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika Odbora i Kemal Zoronjić.

Šef predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, Benjamin Perks je pohvalio Odbor za ljudska prava i slobode, navodeći da svojim aktivnostima doprinese zaštiti i afirmaciji ljudskih prava i sloboda svih građana. Istakao je da podržava aktivnosti utvrđene Planom, a da ga posebno raduje što je značajan broj aktivnosti posvećen pravima djeteta, s akcentom na djecu sa teškoćama u razvoju, njihovu inkluziju i jačanje podrške najranjivijim kategorijama društva. Ocijenio je da je Crna Gora u posljednje tri godine ostvarila veliki napredak u oblasti prava djeteta, da model inkluzije djece sa teškoćama u razvoju koji Crna Gora razvija može da posluži svim drugim zemljama u regionu, što je ocijenjeno i od relevantnih subjekata u Njujorku i Ženevi. Saradnja svih društvenih subjekata u zaštiti prava djeteta je veoma bitna. Zakonodavni okvir za zaštitu prava djeteta je dobar, a akcenat u narednom periodu treba da bude na implementaciji usvojenih zakona. Benjamin Perks se osvrnuo i na Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, navodeći da je važno što je ova osjetljiva oblast definisana posebnim Zakonom koji je usklađen sa međunarodnim standardima u oblasti zaštite prava djeteta. Donošenje novog zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ocijenio je veoma važnim u regulisanju prava djeteta. Realizaciju aktivnosti u sklopu Kampanje Savjeta Evrope “Jedno od petoro” u koju je uključena i Crna Gore, smatra važnim i najavio je da će UNICEF uraditi istraživanje o fenomenu nasilja nad djecom u Crnoj Gori, što će poslužiti kao polazna osnova za preduzimanje svih daljih aktivnosti od strane nadležnih državnih organa, a u cilju sprečavanja i suzbijanja problema nasilja nad djecom.

Rastislav Vrbenski, rezidentni predstavnik UNDP-a u Crnoj Gori, je pohvalio rad Odbora za ljudska prava i slobode, predloženi Plan aktivnosti, saradnju koju Odbor ostvaruje sa UN agencijama, kao i praksu Odbora da o svim temama koje se tiču ljudskih prava i sloboda raspravlja uz prisustvo svih relevantnih subjekata, kako predstavnika državnih institucija, tako i međunarodnih organizacija i civilnog sektora.

Saopštio je da agencije UN-a nastoje da pruže podršku i pomoć državi Crnoj Gori, a da su sa predstavnicima Ministarstva za ljudska i manjinska prava razgovarali o zabrani diskriminacije, kao i o predstojećim izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, naglašavajući da su saradnja i zajedničko djelovanje organa veoma važni.

Rajka Cica Perović, direktorica Centra za prava djeteta je pohvalila Odbor za ljudska prava i slobode što je značajan broj aktivnosti posvetio pravima djeteta, a takođe je važnim ocijenila praćenje Opšteg periodičnog pregleda (UPR). Saopštila je da je predlog Centra za prava djeteta da se u plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode uvrsti ratifikacija III opcionog protokola uz Konvenciju UN o pravima djeteta, koji reguliše Mehanizme za žalbu. Navela je da je Ustavom Crne Gore garantovano pravo svakog pojedinca da, nakon što iskoristi sva djelotvorna pravna sredstva, podnese žalbu Ustavnom sudu za povredu prava garantovanog najvišim pravnim aktom. Kao članica UN-a, Crna Gora je prihvatila mehanizme individualne žalbe za povredu prava garantovanog pojedinačnim konvencijama, koje to predviđaju, pred nadležnim komitetom i u skladu sa procedurom. Država Crna Gora je potpisala III Opcioni protokol o komunikacijskim procedurama/ žalbenom postupku uz Konvenciju o pravima djeteta 28. februara 2012. godine, u Ženevi, a direktorica Centra za prava djeteta je pohvalila aktivnosti ambasadora Nebojše Kaluđerovića na ovom planu. Istakla je da će Opcioni protokol osnažiti Konvenciju o pravima djeteta i njene postojeće protokole, jer je na taj način nakon više od dvadeset godina, djeci data mogućnost za pristup pravdi na međunarodnom nivou, kroz novousvojeni žalbeni postupak.

S obzirom da je Savjet Evrope utvrdio prioritete oblasti koje se odnose na porodicu, razvijanje servisa socijalnih usluga i socijalne brige o djeci, obrazovanje i participaciju djece, zaštitu od seksualnog zlostavljanja i iskoriscavanja djece, dječije pornografije i dječije prostitucije, direktorica Centra za prava djeteta je upitala da li se u planu za 2013. godinu može naći i praćenje Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti i praćenje Strategije o razvoju hraniteljstva u Crnoj Gori? Navela je da je neophodno osnažiti hraniteljstvo u Crnoj Gori i da ono treba da posluži kao prelazni oblik, a da se kasnije djeca vrate u njihove prirodne porodice, ukoliko to bude moguće. Razvijanje alternativne brige o djeci bez roditeljskog staranja se može smatrati značajnim doprinosom deinstitucionalizaciji što je u skladu sa preporukama Komiteta za prava djeteta. Na ovaj način bi se mogla dati značajnija podrška naporima na implementaciji i Zakona i Strategije, a prevashodno bi se podsticao interes da dijete raste i razvija se u okviru porodice što je znatno stimulativnije i neosporno bolje okruženje od institucija za brigu o djeci. Navela je da je važno i pitanje zaštite i učešća djece u medijskom okruženju i u skladu sa Strategijom Savjeta Evrope potrebno je da osnažiti djecu da ostvare svoja prava na participaciju u medijskom okruženju, obezbeđujući njihovo pravo na privatnost, razvijajući nove alatke koje će im pomoći da bolje upravljaju svojom privatnošću i ličnim podacima na internetu i drugim medijima.

Milan Radović, koordinator Programa Ljudskih prava u NVO "Građanska alijansa" je saopštio da se prilikom nabiranja aktivnosti na kojima će biti akcenat u radu Odbora za ljudska prava i slobode u 2013. godini, treba navesti i praćenje Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (UPR) u kome učestvuju državni organi, institucija Ombudsmana i nevladin sektor. Takođe, mišljenja je da sva tri UPR izvještaja- Nacionalni Izvještaj o stanju ljudskih prava u Crnoj Gori u okviru drugog

ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012), predstavljen na sjednici Savjeta za ljudska prava u Ženevi, 28. januara 2013. godine, Izvještaj o stanju ljudskih prava Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za potrebe Opšteg periodičnog pregleda i Izvještaj o zaštiti prava djeteta koje su sačinile 10 NVO za potrebe izrade Nacionalnog izvještaja o stanju ljudskih prava u CG u okviru drugog ciklusa Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija (period 2008-2012) treba razmatrati istovremeno, imajući u vidu da Vlada Crne Gore neće praviti neki novi posebni izvještaj, već će se raspravljati samo i prihvatljivosti preporuka koje su upućene Crnoj Gori. Istakao je da je i rad Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i način raspodjele sredstava trebao biti u fokusu interesovanja Odbora za ljudska prava i slobode, kako bi se nastavio kontinuitet u bavljenju ovom problematikom, razmotrila rješenja koja su predložena u Izvještaju o radu Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i o njima zauzeo određeni stav.

Milislav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ je saopštio da organizacija koju predstavlja ima najbolju saradnju sa Odborom za ljudska prava i slobode i izrazio očekivanje da će se ta saradnja nastaviti i u narednom periodu, samim tim što je kao jedna od aktivnosti Odbora za 2013. godinu utvrđen Sastanak sa predstavnicima Udruženja „Naša inicijativa“. Ocijenio je važnim to što će Odbor brojne aktivnosti posvetiti poboljšanju položaja djece sa teškoćama u razvoju. Podsjetio je na izjavu Stefana Filea koji je saopštio da je Evropska unija zabrinuta zbog položaja lica sa invaliditetom u Crnoj Gori i s tim u vezi, izrazio je nadu da će se položaj tih lica iz dana u dan poboljšavati. Predložio je da tema Javne tribine u Ulcinju bude: „Implementacija Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom“. Istakao je da od Odbora za ljudska prava i slobode očekuje da izrazi neslaganje sa načinom trošenja sredstava iz Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, navodeći da je prošle godine u Budžet, po tom osnovu, prihodovano 7,9 miliona eura, a na samom početku je određeno da se svega 300 000 eura može iskoristiti za zapošljavanje lica sa invaliditetom. Takođe, mišljenja je da i Predlog zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti koji je vraćen iz skupštinske procedure, radi dorade, treba puno kvalitetnije uraditi. Očekuje da Odbor za ljudska prava i slobode ne podrži to što Komisija za utvrđivanje preostale radne sposobnosti još ne odrađuje svoj posao. Neshvatljivo je i da subvencije koje se daju preko Zavoda za zapošljavanje kasne i po četiri mjeseca. Istakao je da kasni raspodjela sredstava nevladinim organizacija, čime se onemogućava njihovo normalno funkcionisanje. Pitao je zašto u opštini Bar još uvijek nije otvoren Dnevni centar za djecu sa teškoćama u razvoju, iako je dio sredstava dobijen od Komisije za raspodjelu sredstava nevladinim organizacijama, baš za tu svrhu. Takođe, podsjetio je da ni u Beranama nije otvoren Dnevni centar iako je u periodu od 2007-2009. godine uplaćeno 240 000 eura za izgradnju istog i mišljenja je da se za toliko novca i u Podgorici mogao završiti Dnevni centar. Milislav Korać je zamolio poslanike, članove Odbora za ljudska prava i slobode da prilikom razmatranja Predloga zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti za koji očekuje da će se uskoro naći u skupštinskoj proceduri, razmotre i prihvate njihove sugestije koje će biti u skladu sa međunarodnim standardima.

Tamara Milaš, predstavnik NVO „Centar za građansko obrazovanje“ je sugerisala da bi trebalo usvojiti jasne kriterijume za pozivanje predstavnika nevladinog sektora na sjednice radnih tijela Skupštine Crne Gore.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković se osvrnuo na komentare, predloge i sugestije koje su iznijeli učesnici u raspravi. U vezi sa predlogom za pokretanje postupka za ratifikaciju III Opcionog protokola uz Konvenciju UN o pravima djeteta, Predsjednik Odbora je saopštio da to nije u nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode, već Odbora za međunarodne odnose i iseljenike i predložio da Centar za prava djeteta taj predlog uputi nadležnom Odboru i Ministarstvu, radi daljeg postupanja. Predlog Centra za prava djeteta da se u plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode uvrsti praćenje Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti i Strategije o razvoju hraniteljstva u Crnoj Gori, u nadležnosti je Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje. Razmatranje pitanja koja se odnose na zaštitu prava djeteta u medijima je veoma važno pitanje, ali se Odbor tom problematikom bavi razmatranjem godišnjeg Izvještaja o radu Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, a s obzirom da je Odbor utvrdio veliki broj aktivnosti, Predsjednik Odbora je ocijenio da bi doveli u pitanje realizaciju Plana aktivnosti, računajući priliv onih predloga akata koji nijesu obuhvaćeni Planom Odbora, niti Programom rada Vlade za 2013. godinu.

U vezi sa predlogom „Građanske alijanse“ istakao je da se Odbor u proteklom periodu značajno bavio radom i načinom raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, kako razmatranjem njihovih godišnjih izvještaja, tako i na Konsultativnom saslušanju na temu: „Razmatranje modela organizacije, načina rada i raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i osvarivanje manjinskih prava“ u decembru 2011. godine, kada je formirana Radna grupa koja je po okončanju rada sačinila Izvještaj sa konkretnim predlozima, koji je Odbor na 72. sjednici održanoj 30. maja 2012. godine, usvojio i dostavio Ministarstvu za ljudska i manjinska prava i Kolegijumu Predsjednika Skupštine, na dalji postupak. Saopštio je da materijalna sredstva nijesu jedini problem u životu osoba sa invaliditetom, a da su određena pitanja o kojima je govorio Korać u nadležnosti drugih radnih tijela Skupštine, prvenstveno, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje. U vezi sa predlogom teme za Javnu tribinu u Ulcinju, saopštio je da je prihvatljiviji predlog mr Siniše Bjekovića da se održi Javna tribina na temu: „Osnaživanje i podrška manjinskim pravima u funkciji ukupnog razvoja države i društva“, s obzirom da je Ulcinj multinacionalna i multikonfesionalna sredina. Kada je riječ o Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, podsjetio je da će Odbor zatražiti Informaciju o utrošku sredstava Fonda, jer je to aktivnost koja nije realizovana u 2012. godini.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Šučko Baković je uputio pohvale i čestitke za sveobuhvatan i veoma ambiciozan Predlog plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, navodeći da Odbor nastavlja sa dobrim radom iz prethodnog perioda. Broj tema i njihov odabir takođe zaslužuju pohvale. Smatra važnim što će Odbor značajnu pažnju posvetiti praćenju Opšteg periodičnog pregleda Ujedinjenih nacija -UPR procesa, a značajno je što je Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gorev izrađen za potrebe UPR-a, Odbor izdvojio kao posebnu temu. Istakao je da je Izvještaj dobio visoke ocjene na radnoj grupi za ljudska prava. Podržao je predlog Milana Radovića iz „Građanske alijanse“ da se objedini razmatranje tri Izvještaja urađena za potrebe UPR procesa. Zamolio je da se razmatranje izvještaja o

zloupotrebi djece putem interneta, koji će institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore uraditi u okviru III faze Projekta „Zaštita djece od svih vidova eksploatacije“ koji sprovodi institucija Ombudsmana u okviru Mreže ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope- CRONSEE, uz podršku Save the Childrena, odloži za maj 2013. godine, jer prije nego se dostavi Odboru, izvještaj treba da se razmotri u okviru CRONSEE mreže, a nakon toga da se promovira. U vezi sa predlogom da Zaštitnik sačini i Odboru dostavi Poseban izvještaj o zaštiti od diskriminacije i Poseban izvještaj o prevenciji torture i navodima da je to nerealizovana aktivnost iz Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2011. i 2012. godinu, Zaštitnik je saopštio da treba brisati napomene da te aktivnosti nijesu realizovane u 2011. godini, iz razloga što je Odboru dostavljen Izvještaj o slučajevima diskriminacije u prvih šest mjeseci 2011. godine, kao i Izvještaj o stanju jedinica Uprave policije za zadržavanje lica lišenih slobode, takođe u 2011. godini. Mišljenja je da ne treba zahtijevati dostavljanje posebnih izvještaja, već samo izvještaja do nivoa Odbora i zamolio da se uvaži njegova sugestija. Saglasan je sa rokom za razmatranje izvještaja o zaštiti od diskriminacije. Saopštio je da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore tek donošenjem novog Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u avgustu 2011. godine, postao nacionalni mehanizam za prevenciju torture i nije moguće da se sve aktivnosti u toj oblasti realizuju u jednoj godini, pa je ove godine realno očekivati podnošenje izvještaja do nivoa Odbora. U vezi sa aktivnošću koja se odnosi na razmatranje Informacije o realizaciji mjera iz Akcionog plana za unapređenje zatvorskog sistema, saopštio je da pored Ombudsmana, koji je nacionalni mehanizam za prevenciju torture, treba uključiti Ministarstvo pravde, kao nadležno za ovu oblast i sa predstavnicima Ministarstva usaglasiti rok. Zaštitnik je sugerisao da razmatranje Informacije o sprovođenju Zakona o zabrani diskriminacije umjesto u II, bude u III kvartalu 2013. godine. Ocijenio je dobrim što je Odbor planirao razmatranje finalnog izvještaja koji će biti urađen u okviru Projekta „Zaštita djece od svih vidova eksploatacije“ koji sprovodi institucija Ombudsmana u okviru Mreže ombudsmana za djecu jugoistočne Evrope- CRONSEE, uz podršku Save the Childrena, ali je mišljenja da rok treba da se pomjeri za IV kvartal 2013. godine, kako bi nakon sačinjavanja tog izvještaja i njegovog razmatranja u okviru Mreže CRONSEE, te predstavljanja u javnosti, bio dostavljen Odboru za ljudska prava i slobode na razmatranje. Mišljenja je da i taj izvještaj treba da se razmatra samo do nivoa Odbora.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da su rokovi koji su naznačeni u Predlogu plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu okvirni i zavisiće od roka u kojem će Vlada i drugi relevantni subjekti pripremiti i dostaviti Odboru planirane akte na razmatranje.

Radenko Lacmanović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je izrazio zadovoljstvo dosadašnjom saradnjom Agencije sa Odborom i nadu da će se u narednom periodu saradnja poboljšati. Zaštita ličnih podataka se sve više prepoznaje kao važan segment zaštite ljudskih prava. Razmatranje godišnjeg izvještaja Agencije na Odboru za ljudska prava i slobode, kao nadležnom radnom tijelu Skupštine i na skupštinskom plenumu ocijenio je važnim radi upoznavanja građana sa njihovim pravom na zaštitu ličnih podataka. Mišljenja je da je trebalo malo više pažnje posvetiti i pravu na slobodan pristup informacijama. Kako bi Agencija mogla kvalitetno i efikasno obavljati sve poslove koji su joj zakonom dati u

nadležnost, neophodno je jačanje kadrovskih i finansijskih kapaciteta i apelovao je na članove Odbora za ljudska prava i slobode da preporuče nadležnim organima da se obezbijede uslovi kako bi Agencija mogla da obavlja sve te poslove. Istakao je da su iz Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama uputili dopis Predsjedniku Skupštine, Predsjedniku Vlade i Ministru kulture kojim zahtijevaju odlaganje primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Zamolio je da se apeluje na Ministarstvo finansija kako bi se u II kvartalu 2013. godine Agenciji obezbijedila sredstva neophodna za zapošćavanje dva službenika za obavljanje poslova u dijelu koji se odnosi na slobodan pristup informacijama i za nabavku adekvatnog softvera, kako bi mogli da rade u skladu sa zakonskim ovalšćenjima u oblasti slobodnog pristupa informacijama. U suprotnom, ako se ne obezbijede adekvatni uslovi za rad, Agencija ne može prihvatiti odgovornost za taj dio posla. Agencija za sada ima 60% popunjenih kadrovskih kapaciteta od onih utvrđenih Aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u dijelu koji se bavi zaštitom ličnih podataka, dok je popunjenost kadrovskih kapaciteta u odsjeku za slobodan pristup informacijama 0%.

Sabahudin Delić, pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava je saopštio da su Predlogom plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode obuhvaćene sve ključne aktivnosti, kako one koje se odnose na normativni dio, tako i one koje se tiču razmatranja strateških dokumenata koja Vlada bude donosila. Mišljenja je da istovremeno treba razmatrati izvještaje koji su sačinjeni za UPR proces, jer je Vlada Nacionalni izvještaj usvojila u avgustu 2012. godine, u januaru 2013. godine je razmatran na Savjetu za ljudska prava u Ženevi i trebalo bi se fokusirati na period nakon usvajanja preporuka, kako bi ih nadležni državni organi realizovali. Takođe je sugerisao da bi trebalo razmisliti o utvrđivanju rokova za aktivnosti Odbora, jer je moguće da Vlada na samom kraju određenog kvartala utvrdi određeni akt, čime bi se kasnilo sa njegovim dostavljanjem Odboru, a samim tim i sa njegovim razmatranjem na sjednici Odbora. Pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava je saopštio da je Ministarstvu dostavljen Izvještaj o radu Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, ali je ocijenio da se Odbor za ljudska prava i slobode nije izjasnio o konkretnim sugestijama kako određene probleme rješavati i mišljenja je da bi Skupština kao osnivač Fonda, koja vrši i nadzor nad njegovim radom, mogla da dođe do kvalitetnijih rješenja oko utvrđivanja rada i načina raspodjele sredstava Fonda.

Slavica Rabrenović, pomoćnica ministra pravde za Sektor za izvršenje krivičnih sankcija, je Predlog plana aktivnosti Odbora za 2013. godinu ocijenila veoma kvalitetnim i ambicioznim. Saopštila je da je sistem izvršenja krivičnih sankcija u posljednje dvije godine veoma ojačan. Istakla je da je pripremljen Nacrt zakona o alternativnim sankcijama usklađen sa međunarodnim standardima, a u toku ove godine se planira izrada zakona o izvršenju kazne zatvora, u saradnji sa ekspertima iz Njemačke. Podsjetila je da je direktor Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija Miljan Perović, pozvao Odbor za ljudska prava i slobode da u toku 2013. godine posjete Zavod kako bi se upoznali sa njegovim radom i uslovima u zatvoru, a pomoćnica ministra pravde se takođe pridružila pozivu, smatrajući da će se članovi Odbora posjetom ZIKS-u najbolje uvjeriti u stepen poštovanja ljudskih prava lica lišenih slobode.

Poslanica Snežana Jonica je uputila zamjerku ministru za ljudska i manjinska prava, dr Suadu Numanoviću što nije prisustvovao sjednici Odbora, smatrajući da je

sjednica ovog Odbora trebala da bude prioritet u odnosu na druge obaveze, navodeći da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda vjerovatno često imao drugih obaveza, ali se uvijek odazivao pozivima Odbora za učešće na sjednicama. U vezi sa Predlogom plana Odbora za ljudska prava i slobode iznijela je određene sugestije i predloge za izmjene i dopune. Mišljenja je da se razmatranje Rezolucije PSSE 1890(2012) ne može uvrstiti u Plan aktivnosti Odbora na način na koji je to urađeno, već treba precizirati da Odbor želi prikupiti informacije o stepenu ispunjenosti Preporuka iz Rezolucije 1890 (2012) PSSE. Takođe, smatra da Kontrolno saslušanje Nacionalnog koordinatora za ECRI, ne treba definisati kao kontrolno saslušanje, već prikupljanje informacija, u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine. Smatra da razmatranje svih dokumenata koji se odnose na Parlamentarnu skupštinu Savjeta Evrope, treba utvrditi na način da se razmatraju preporuke, odnosno stepen njihove ispunjenosti i aktivnosti koje su nadležni državni organi preduzeli u cilju njihove realizacije. Informaciju o utrošku sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom treba razmotriti u martu 2013. godine, jer je to aktivnost koja je na njen zahtjev uvrštena u Plan aktivnosti Odbora za 2012. godinu i nije realizovana, a da bi njeno razmatranje imalo svrhu, potrebno je iz III kvartala 2013. pomjeriti u mart 2013. godine. Logičnim smatra da najprije treba realizovati sve one aktivnosti koje su bile utvrđene Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2012. godinu, a koje zbog raspisivanja prijevremenih parlamentarnih izbora nijesu realizovane. Takođe, smatra da do kraja marta 2013. godine, Odbor za ljudska prava i slobode treba da zauzme stav i da se izjasni o predlozima koji su sadržani u Izvještaju o radu Radne grupe za izradu akata o radu Fonda za zaštitu i ostavriavanje manjinskih prava. Kontrolno saslušanje Ministra finansija u vezi sa poštovanjem Zaključka Skupštine povodom razmatranja Posebnog izvještaja o ostvarivanju prava na povraćaj imovinskih prava i obeštećenje, po njenom mišljenju, umjesto u III kvartalu trebalo bi realizovati u martu ili aprilu 2013. godine. Mišljenja je da bi trebalo utvrditi neku aktivnost Odbora koja bi se odnosila na ostvarivanje prava svojine, odnosno zaštitu prava svojine. Smatra da bi Predlog plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode trebalo dopuniti aktivnošću kojom će se zahtijevati, a onda i razmotriti Informacija o objektima koji su prilagođeni za pristup osobama sa invaliditetom, posebno imajući u vidu da je shodno Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata rok za prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi za pristup osobama sa invaliditetom do avgusta 2013. godine. Predlog plana, po ocjeni poslanice Jonice, treba dopuniti i kontrolnim saslušanjem Ministra unutrašnjih poslova na temu: "Ostvarivanje prava građana na pristup crnogorskom državljanstvu". Poslanica Snežana Jonica je predložila da Odbor za ljudska prava i slobode uputi preporuku Ministarstvu za ljudska i manjinska prava da formira jednu Radnu grupu koja će pripremiti predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore i da u toj Radnoj grupi budu predstavnici Ministarstva za ljudska i manjinska prava, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, pravosuđa, Odbora za ljudska prava i slobode, kao matičnog odbora i nevladinog sektora koji se bavi ovom oblašću. Mišljenja je da bi Odbor za ljudska prava i slobode trebao da razmotri Inicijativu Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama o odlaganju primjene Zakona o slobodnom pristupu informacijama ili da uputi preporuku Ministarstvu finansija da se

obezbijede dodatna sredstva Agenciji i zaposle službenici kako bi Agencija imala uslove i mogućnost da odgovori Zakonom utvrđenim obavezama.

Predsjednik Odbora se slažio sa predlogom poslanice Snežane Jonice da bi trebalo formirati jedinstvenu Radnu grupu koja će raditi na pripremi predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, navodeći da će se time postići veća usaglašenost između dva zakona i kvalitetnija rješenja predložiti, kao i da bi u radu Radne grupe trebao učestvovati i predstavnik Odbora za ljudska prava i slobode. U vezi sa predlozima za dopunu Predloga plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode, saopštio je da su pojedini od predloga u nadležnosti drugih radnih tijela Skupštine, kao što je predlog za kontrolno saslušanje Ministra unutrašnjih poslova o ostvarivanju prava građana na pristup crnogorskom državljanstvu u nadležnosti Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu. Kada je riječ o pomjeranju rokova za realizaciju određenih aktivnosti, Predsjednik Odbora je saopštio da je veliki broj aktivnosti utvrđen za mart mjesec, tako da se ove dodatne aktivnosti u tom mjesecu ne bi mogle nikako realizovati, pa se iz tog razloga po kvartalima nastojao rasporediti približno sličan broj aktivnosti.

Pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava Sabahudin Delić je saopštio da je Ministarstvo već formiralo Radnu grupu za izradu predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije i predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, da nijesu pozvali predstavnika Odbora da učestvuje u istoj iz razloga što će se Odbor uključiti kada predlozi zakona budu dostavljeni Skupštini na razmatranje, ali da ne postoji prepreka da se razmotri naknadno uključivanje predstavnika Odbora za ljudska prava i slobode u rad ove Radne grupe.

Poslanica dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode ocijenila je Predlog plana aktivnosti studioznim i ambicioznim i izrazila zadovoljstvo što će značajan broj aktivnosti biti posvećen pravima djece sa teškoćama u razvoju, zaštiti od diskriminacije, prevenciji torture, zaštiti ličnih podataka. Posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti prava osoba sa invaliditetom i ojačati mehanizme i institucije koje se bave pitanjima osoba sa invaliditetom. Borba protiv trgovine ljudima, kao i suzbijanje zloupotrebe djece putem interneta, seksualne eksploatacije i svih drugih vidova eksploatacije djece treba da budu u žiži interesovanja Odbora u narednom periodu. Zaključila je da članovima Odbora za ljudska prava i slobode predstoji veliki broj obaveza, ozbiljan i odgovoran posao, ali se nada da će se sve aktivnosti utvrđene Planom realizovati.

Milena Čeranić, predstavnik Misije OEBS-a u Crnoj Gori je saopštila da Misija OEBS –a u Crnoj Gori ima u planu da u toku ove godine realizuje Projekat kojim će locirati objekte koji treba da budu prilagođeni osobama sa invaliditetom, na način što će njihove ekipe na terenu identifikovati sve te objekte i nakon toga uraditi informaciju/publikaciju koja će sadržati podatke do kojih su došli. S tim u vezi, poslanica Snežana Jonica je saopštila da bi nadležno Ministarstvo trebalo da sačini takvu informaciju, a ne da se očekuje od međunarodnih organizacija da odrađuju njihov posao, iako je zahvalila na informacijama i tome što će OEBS uraditi, smatrajući da će takvi podaci svima koristiti.

Poslanik Kemal Zoronjić je Predlog plana ocijenio kvalitetnim i sveobuhvatnim. Sugerisao je da bi u Predlogu plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu, umjesto riječi „proporcionalna“ zastupljenost predstavnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u državnim, organima javne uprave i lokalne samouprave, trebalo da stoji izraz „srazmjerna zastupljenost“, kako je i Ustavom definisano.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je saopštio da je određeni broj predloga koji su saopšteni na sjednici prihvatljiv i da će oni biti sastavni dio Plana aktivnosti, određeni predlozi nijesu u nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode, tako da neće biti uvršteni u Plan, a proširivanje Plana novim aktivnostima moglo bi onemogućiti kvalitetnu realizaciju postojećih aktivnosti, pa je sugerisao da se Plan ne proširuje. Zahvalio je svim učesnicima sjednice na konstruktivnim predlozima i izrazio nadu i očekivanje da će zajedničkim djelovanjem Odbora za ljudska prava i slobode, nadležnih državnih organa, međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinog sektora koji se bavi pitanjima ljudskih prava, Plan aktivnosti Odbora biti uspješno realizovan tokom 2013. godine.

Odbor je jednoglasno (devet glasova „za“) usvojio Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu sa Zaključkom da se Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2013. godinu u elektronskoj formi dostavi svim subjektima čije postupanje je obuhvaćeno aktivnostima utvrđenim Planom, kao i Predsjedniku Skupštine, predsjedniku Vlade, Generalnom sekretaru Skupštine i Generalnom sekretaru Vlade.

DRUGA TAČKA- TEKUĆA PITANJA

Predsjednik Odbora je obavijestio članove Odbora da se već pristupilo realizacije planirane Posjete Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore Odboru za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora. S tim u vezi, predlog Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora je da se posjeta realizuje 20. i 21. marta 2013. godine. Predsjednik Odbora je podsjetio da Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore u prethodnim sazivima nije iskoristio članom 44 i 208 Poslovnika Skupštine Crne Gore utvrđenu mogućnost saradnje sa parlamentima drugih država, pa je realizaciju ove aktivnosti ocijenio značajnom radi unapređenja saradnje i razmjene iskustava, s obzirom da je Hrvatska ispunila sve standarde za članstvo u Evropskoj uniji. Istakao je da bi članovima Odbora koristilo upoznavanje sa radom Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i dobrom praksom Hrvatskog sabora i svih relevantnih institucija koje se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda i manjinskom politikom.

Predsjednik je saopštio da će uputiti dopis Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore kako bi ga obavijestio o ovoj posjeti, njenim ciljevima i sastavu Delegacije, a da će se po odobrenju Kolegijuma, pristupiti daljoj realizaciji i preduzeti sve aktivnosti kako bi se ova, Planom Odbora za 2013. godinu, utvrđena aktivnost uspješno realizovala.

Poslanica Snežana Jonica je saopštila da po informacijama koje ona posjeduje 20. marta 2013. godine će biti Premijerski sat i poslanička pitanja, pa bi prije zakazivanja sjednice Skupštine, trebalo obavijestiti Kolegijum predsjednika Skupštine

da zbog odsustva poslanika, razmotri mogućnost da se sjednica Skupštine zakaže u nekom drugom terminu.

Poslanica Ljerka Dragičević je saopštila da se prilikom odlaska poslanika, članova Odbora za ljudska prava i slobode, na službena putovanja, vodi računa da oni učestvuju na tim skupovima i putovanjima po principu rotacije, izuzimajući Predsjednika Odbora kojem se po funkciji podrazumijeva da će učestvovati u većem broju aktivnosti tog tipa.

Sjednica je završena u 15 sati i 10 minuta.

ZAPISNIK SAČINILA
SEKRETAR ODBORA
Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković